

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marțea, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la:

Administrațiunea tipografiei archidieceșane, Sibiu, strada Măcelarilor 47,
și la expedițiunea de inserțiuni Haasenstein & Vogler în Viena, Praga, Budapesta etc. etc.

Correspondențele sânt a se adresa la:

Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 37.

Epistole nefrancate se refușă. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori
15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru
fie-care publicare.

Sibiu, 31 Ianuarie

Am vrea să scim cine va fi în stare să spună unde au să ese lucrurile în împărăția noastră? Constituirea cabinetului dincolo de Laita a rămas baltă. Așa ne spun telegramele, așa și scirile ce ne sosiră în urma telegramelor. Taaffe care luase asuprași sarcina a compune un cabinet nou s'a și întors la postul seu de locțiitoriu al Tirolului. Trăgânarea cu un cabinet demisionat, cum este cel al principelui Auersperg, n'a fost de ajuns. Ea are să se continue, dară spre care alt sfârșit, decât doară pentru de a umplea timpul scurt cât a mai rămas din periodul parlamentariu al senatului imperial. Dacă până acum lumea politică din împărăție era pusă în pozițiune de a combina, am dice, în nesigur cu un cabinet, a cărui coloare din capul locului era trasă la îndoială, ce va trebui să dicem acum după ce, retrăgându-se Taaffe, rămânem în îndoeli și mai mari?

Necesitatea compunerii unui cabinet în Cislaitania dă loc la combinațiunile cele mai diverse.

Dar, pre cât e de mare nesiguranța despre viitorul dincolo de Laita, tot așa de mare ni se pare că este și dincoace. Ce e drept, o foaie ofici-oasă din Budapesta ne mângăie, că precum au guvernat în alte staturi ministerii cu majorități mici și chiar și cu minorități se va pute guvernă și la noi. O teorie, care, în anumite împrejurări extraordinare, poate fi și plausibilă. Însă a o aplica teoria aceasta ori și când și ori și unde, ar fi asemenea cu bătaia de joc de parlamentarism.

Dincoace și dincolo de Laita suntem dar într'o criză parlamentară, din carea cu anevoe este mântuire și care prea lesne ne poate aduce la un nou provisoriu. Nimic mai neplăcut decât provisoriele. Însă definitivul acest plin de nesiguranță, definitivul care se clătina de un timp îcoace la votarea fie-cărui proiect de oare-care

însemnătate aduce în adevăr și pre cel mai mare iubitoriu de stări definitive la cugetul, că deosebirea între provisor și definitiv la noi e numai în cuvinte.

Situațiunea precară, creată de crizele de dincoaci, care bat la ușe și de criza fără de sfârșit de dincolo de Laita, ne chiamă serios luarea aminte și asupra atitudinii noastre Românilor.

Vedem cu satisfacțiune că și Românii se trezesc din somnul aparent de vre-o treisprădece ani îcoace. Convîngerea, că nu este bine a lăsa ca torentul pornit contra naționalității noastre să se verse cum i place și să ne amenințe existența, cucerese teren pe toată ziua în inimile Românilor. Avem exemple despre care vom vorbi în curând mai pre larg și care ne în-sufflă speranța, că nu va trece mult timp și, în fața nouelor evenimente ce se pregătesc, Românii din monarhia întregă, un trup și un suflet, vor păși la fapte legale dară rezolute, prin care după puțină să se delătore tot ce este stricacios individualității noastre naționale.

Feudalismul în vigoare!

Era un timp — abia a trecut — când Europa apuseană, amăgita cu desevârșire de vorbele late ale astuților conducători Maghiari, i ținea pe acestia drept cei mai înfocați și aprigi anteluptători ai liberalismului modern. Ba Maghiarismul înaintea apusului civilizat trecea până mai de curând ca paladiul libertății popoarelor aici în orientul Europei. De atunci, între altele, lumea întregă a fost mărturie jalnică a înfrățirii maghiare cu Turcii: iubirea libertății în înfeșul maghiar a devenit proverbială, și globul maghiar, așa judecă astăzi Europa înaintată, trebuie să aibă și liberalismul maghiar.

Adevărat că în articolul de lege XLIV: 1868 stă scris: „De oarece toți cetățenii Ungariei împreună for-

mează și după principiile fundamentale o națiune în înfeșul politic, națiunea ungurească unită și nedespărțită, a căreia membru egal îndreptățit este fie care cetățean, ținese el de ori și care naționalitate...deplina egală îndreptățire a cetățenilor rămânând nevătămăta pentru toate celelalte relațiuni...”

Repețim: așa stă scris în lege. Cum este însă în faptă?! Învităm pe cetitorii nostri să dea atențiunea meritată „Statutului”, ce'l publicăm mai la vale în traducere românească după testul oficial maghiar, care ne stă la dispoziție. Cetind acest „Statut” din anul Domnului 1879, publicat prin cerculariul vice comitelui din 15 Ianuarie 1879 Nr. 269 în întregul comitat al Sibiiului spre conformare, îți vine a crede, că n'ar fi poate cu neputință, să vedem cu încetul aplicându-e în Ungaria liberală și alți §§-i din fericitul veac al privilegiurilor, bunăoară scoși chiar din *Approbatæ et Compilatae constitutiones Transilvaniae*, d. e. „Paraszt ember posztó ruhát, nadrágot, csizmát, dupla és forintos süveget; gyoles inget viselni semmiképpen ne mereszoljen. (A. et C. p. V. E. 47). Adecă: Omului de rënd nu'i este iertat a purta vestminte de pânură, nici pantaloni, nici cisme, nici pălărie după și de un florin, nici cămașe de giolgiu, astfel de vestminte nici decum să nu cuteze a purta.

Audim că în Bosnia se vor cruța din oare-care motive privilegiile „begilor.” Se poate, că prin statute, ca cel de jos, se intenționează oare-care uniformitate a administrației în țările, ce după constituția ungurească se țin de coroana S-tului Stefan. Va să dică: egală îndreptățire.

Totodată atragem atențiunea publicului cetitor asupra „florinului unguresc” din „Statut”, cu care ne vom ferici!

Îată testul Statutului:

Statut nou

pentru dovedirea scutirei dela solvirea vămii peste podul de pe Târnava mare în Mediaș în traducere privată din limba statului.

§ 1. Toate persoanele, ce voiesc a se folosi de scutița de a plăti vama la trecerea peste podul Târnavei la Mediaș sânt obligate prelângă posesiunea unui certificat timbrat și estradat din partea vice comiților sau pretorilor lor, în care adeverință se va cuprinde și descrierea persoanei, a dovedi că sânt nobili respective din reședințe libere, preoți, învățători, studenți și comercianți sași.*)

§ 2. Pentru transportarea de produse naturale, nobili sânt îndetorați a dovedi prin certificat timbrat și estradat din partea oficiului comunal, că adecă marfele transportate sânt propriile lor produse naturale și nu sânt cumpărate de a face câștig cu ele. În această adeverință trebuie să se însemne în mod esact soiul, calitatea și cantitatea produsului transportat.

§ 3. Mai departe cărăușii și servitorii, cari transportă avere de a nobililor sau de a fiscului, în mergere și în întoarcere numai atunci se bucură de scutirea de plata vămii, când vor fi proveđuți cu o adeverință autentică și timbrată în care va fi arătat a cui este averea de transport.

§ 4. Foștii urbaliști, bucurându-se ei și în sensul legilor vechi de scutirea solvirei de vamă în casurile mai jos amintite pot pretinde aceasta numai dacă prin certificat dela antistia comunală vor dovedi a) că ori se duc și

*) Mindazon átkelő személyek..... kötelesek, igazolni, hogy nemesek illetőleg szabad székelyek, papok, tanitok, tanulók, szász kereskedők.

FOIȚA.

Halimá adevărată.

Săptemănila trecute a murit într'un cătun din județul Ilfov un om, care trecea de zodiaș. Se scie câte puteri atribuesc oamenii nostri dela țară a-celora, cari se ocupă cu sciințe mistice; ba pot închea apă în sânge, ba coboară stelele din cer, seacă isvoarele, vrăjesc oameni și vite, aduc fetelor pe ibovnicii lor călări pe trestie, ba câte și mai câte. Preoții nostri de țară, îndeobșce cam necărturari, împărtașesc vederile aceste și se fișesc de a înmormenta pe aceia, cari în viață se îndeletniciseră cu farmazonia.

Totuși preotul din satul central al comunei, cam cu frica în sin, s'a dus călare în depărtatul cătun, unde zăcea zodiașul cel mort și i a făcut prohodul cuvenit, după care s'a întors spre casă asemenea călare.

Pe cale peste câmpiile întinse și albe de ninsoare, pe cari se perduse până și urma de cărare ori drum, i se

năzări deodată părintelui o dihanie, despre care nu poate spune ce era: semăna a lup dar nu era lup, a urs fără a fi urs, cu un cuvânt un fel de ființă schimbăcioasă ca chameleonul, care acuși avea un chip, acuși altul, cam de soiul duhului necurat, precum e descris în blăstemele sf. Vasile. Poate că aducerea aminte a acelor rugăciuni combinată cu arătarea vre-unei fiare reale, dăduse nascere acestei halucinațiuni aievea; destul că părintele striga; ho lup! ho lup! fără ca fiara să se abată din drum, ci din contră mergea mereu înaintea calului, schimbându-și chipul în fie-ce clipă.

Deodată fiara se făcù nevedută și calul se dete spariat cu un pas înderēt, ca și când ar fi voit să sară peste o groapă, deși înainte'i nu era decât câmpie limpede și ninsă. Părintele temându-se să nu'l restoarne calul, își scoase picioarele din scări, căci sciut este, că fiind picioarele în scări te espui la primejdia de a fi târit în fuga calului peste pietri, spini și de a-ți scrinti piciorul. Scoțând picioarele din scări, lovì calul puțin cu călcăele, a-cesta merse doi pași înainte și cădù

de sub preot în adenc. Calul mai greu, cădù mai repede decât preotul, care cădù peste el și se pomeni astfel în fundul unui puț de șapte stângini adencime. Calul era strivit în fundul puțului; își sfărmasă capul de ghizduri.

Părintele se uită împregiur și vedù că nu'i bine. Nu'i vorba, apă nu era tocmai multă în puțul părăsit și calul mort de sub el îl ferea de a fi muiat, însă șapte stângini sub pământ, departe de sat și sub un cer, din care ninge și ninge mereu... de sigur că numai o poziție plăcută nu puté fi.

Ce să facă bietul preot?

Ghizdurile puțului în fund erau înguste. Deci își scoase custura și începù să scobească ghizdurile pentru a-și face scări și a eși la lumină. Ici făcù o scară, se urcă pe ea și începù să facă mai sus a doua, apoi a treia, până la înălțimea de un stângin și jumătate. Când ajunse aci însă, ghizdurile erau largi încât nu putea să ajungă nici cu mânila, nici cu picioarele dela un părete la celalalt, deci trebuì să renunțe la planul seu și să se întoarcă iar în fundul puțului.

Între aceste se făcù noapte. Acum

vedù popo, de te culcă, dacă poți. Calul mort forma o saltea îndestul de moale, numai întinde nu se putea părintele de strimtoarea ghizdurilor. Încercă să aprindă chibrul și lumina-rea de ceară, care o luase dela mort, dar fie de aerul greu și umed, fie din alte cause luminarea licărea cât licărea și se stângea numai decât. Astfel în adenc întunec preotul sapă cu custura în ghizduri două găuri îndestul de mari, una pentru a-și întinde picioarele alta de căpătuii pentru cap.

Părintele se închină apoi și începù să ațipească. Dar nu adoarme încă bine și auți țiuind și schelălăind împregiurul capului; nisce musce negre sbârnaiau peste față, iar viermi lungi, negri și răci i se strecurară prin mâncile anterului în sin. Părintele sări ars de somn, se scutură de gângăniile ce'i intraseră prin anteriu și i se lipiseră de trup, și credând, că tot lucru dracului trebuie să fie, începù să-și facă cruci și să se închine.

Acel țiuit și schelălăit venea dintr'o gaură cu căței de ai pământului. Părintele astupă gaura cu lut umed din fundul puțului și scapă cel puțin

vin dela moară b) ori merg după muiere și o aduc acasă.**)

§ 5. Culegătorii de vamă sau vămășii sunt îndreptățiți a cere arătarea acestor adevăruri, căci fără de aceasta cautele trecătorii vor fi siliiți a plăti vamă.

§ 6. Din protivă (culegătorii de vamă) sunt îndatorati a ține sama de adevărurile arătate, căci altminteră fiind denunciați de stăpânii lor vice-comitetului, pe lângă pedeapsa de 100 fl. unguresci vor fi constrinși și la despăgubire.

§ 7. La cas că nobilii cu scop de a ocoli plățirea vămii ar lua obiecte de ale obligațiilor la plățirea vămii între a le lor sau cărașii vor voi să înșele cu adevăruri false, se vor pedepsi de jurisdicțiunea politică respectivă cu 12 fl. unguresci.

§ 8. Acest statut va intra în viață cu prima Martie 1879.

Pentru autenticitatea copiei oficiului de espeditură al comitatului „Târnavai mari.

Sighișoara 11 Ianuarie 1879.

Victor Mezei m. p.
espeditor comit.

Revista politică.

Sibiin, în 31 Ianuarie.

Votarea din urmă în camera Ungariei a dat prilej presei maghiare a se exprima despre poziția guvernului Tisza. Dăm în următoarele o colecțiune a acestor vederi, pentru ca cetitorii noștri să se convingă cum judecă chiar Maghiarii despre Tisza și guvernul lui. „Pester Lloyd“ dice: „Vedem partida, ce domnesce în disolvare, dar nu vedem nici conturile formării unei partide noue și trainice. Nu voim să servim domnului Tisza cu sfaturi, de cari negreșit el n'are lipsă. Dacă crede el, că mai poate governa cu majoritatea despre care mai dispune astăzi, noi suntem cei din urmă cari am voi ai amări aceasta credință.“

„Pesti Naplo“ dice: „Țara nu va mai purta multă vreme jugul guvernului lui Tisza. Ministrul, care pe națiune îl ține foarte mult, politica, care a pretins atâtea jertfe, nu se pot susține mai departe. Mai poate-se spera, că cu o astfel de majoritate și că cu o astfel de partidă demoralisată se poate governa?“

**) ... hogy vagy, a) malomba mennek 's jönek visza, vagy b) feleséget mennek 's azt hozzák.

de acest sunet neplăcut, dar de lipitorile cele negre și de musce nu putu scăpa. Pas de dormi dacă poți!

Astfel a stat, bietul preot mercuri toată ziua, noaptea spre joi, joi toată ziua, și noaptea spre vineri întregă. Foamea, frigul, insomnia, poate și bătrânețele 'i slăbise puterile, încât se închina singurel, așteptându-și sfârșitul. La gura puțului se arătau când un lup când o vulpe și nu mai ce se uita cu ochii scânteietori în jos.

În sfârșit vineri ziua auzi deodată glas omenesc deasupra.

Aici esci părinte?

„Aici taică“ răspuse sërmanul.

Într'adevăr veniseră o mulțime de oameni împregiurii puțului, care îl scoaseră în curând.

Adecă preoteasa și primarul, vădând că popa nu 'i și nu 'i, scosese satul la vânătoare de lupi, căci toți credeau că lupii 'or fi mâncat. În sfârșit a dat de urmele calului și s'au tot dus toți după ele, până ce au dat și de puț.

Părintele și ađi crede, că toate acestea i s'au tras de acolo, că slujise pe zodiaș.

Satul, din care e preotul, se chiamă Belgiugata.

„Timpul.“

„Közvélemény“ dice: „Sau ne prăpădim sau stăm în fața unor schimbări grabnice și însemnate. Cea d'ânteu ar fi rușinoasă, a doua ar fi periculoasă. Mai este încă și a treia. Aceasta este căderea guvernului. Aceasta este, care ne luminează nouă din întâmplările zilei de astăzi ca o veselă rađă de speranță. Un guvern, care i-și formează el însuși majoritatea nu se poate susține mult. O întâmplare zilnică îi poate aduce căderea. Dar și partida guvernamentală obosită îl poate trânti; ea are de a alege între Tisza și între patrie.“

„Egyertértés“ dice: „Timpul, când națiunea de frunđa precum scapă toamna arborii va scunđa, de ministerele Tisza și partidul seu numai este departe.“

„Pesti Hirlap“ dice: „Ce preface poziția fatală în una și mai fatală, este împregiurarea, că națiunea, carea materialicesce este ruinată și care a perdut încrederea în sine, nu vede în aceste timpuri grele nici o partidă, nici un bărbat acolo în parlament, a supra căruia ar puté privi cu credință și speranță și căruia i-ar puté încredința comorurile, ce au mai rămas cruțate de risipa mandatarilor lor.“

„Nemzeti Hirlap“ dice: „Resultatul votării este fără indoială neasceptat nefavorabil pentru guvern. Absentarea multor deputați ce aparțin partidei guvernamentale nu se poate privi de o întâmplare la o cestiune așa însemnată și așa trebuie să credem, că cel puțin o parte a absenților au aflat-o de bine, a se alătura la partida „celor ce asceaptă“. Noi nu voim se cugetăm despre aceea dacă și încât este cu scop a governa cu astfel de majoritate; constatăm de o cam dată fapta nu prea îmbucurătoare, că punctul de gravitațiune a regimului parlamentar s'a mutat fără indoială prin votarea de eri în castrele, „celor ce asceaptă“.

Crisa ministerială din Viena a ajuns prin retragerea contelui Taaffe în stagnațiune. Întrebarea ce urmează acum este, că dași va Maj. Sa invoire pentru un ministeriu provisoric, care va avé a escuta alegerile noué la dietă? Hotărîrea se asceaptă în curând. Și eventualitatea, că ministeriul de astăzi se ducă afacerile până la acel moment, s'a luat în combinațiune.

Despre convențiunea de la Novi-Bazar scrie „Pol. Corr.“ că pertractările între Poartă și contele Zichy numai în timpul din urmă s'au început serios. Până acum s'au ținut numai două ședințe preparative. Modalitățile, cari s'au propus de Austro-Ungaria, se declară din parte competentă așa de acceptabile pentru Turcia, încât ar fi numai o orbire din partea ei, dacă ea nu le-ar primi în tot cuprinsul lor. Se vede acum tot mai lămurit, că ministrul actual de externe, Caratheodory-pașa nu spriginesce mult cauza.

În nr. ultim al diarului nostru am înregistrat părerile diarului „Deutsche Zeitung“ despre atitudinea României în cauza certe de hotar la Arab-Tabia. Astăzi completăm aceasta prin cuvintele unui alt diar însemnat din Viena.

Cetim în „Die Presse“ dela 6 Februarie:

„Guvernul român a supus printro notă otărîrii puterilor conflictul născut între Rusia și România în privința granițelor Dobrogei.

E cu neputință ca puterile se poată îndemna pe România ca se deșerte întărîrea dela Arab-Tabia, de oare-ce acea întărîre a fost dată României de majoritatea comisiunii europene însărcinată cu delimitarea.

Pe cât timp dar nu se va face o altă invoială, Românii vor manține prea bine pozițiunea ocupată. Se crede că amenințările Rușilor, de a gonî cu puterea pe Români din Arab-Tabia, nu sânt serioase.“

Convențiunile ruso-turcesci cuprind întâiu tractatul de pace propriu đis, al doilea nota rusească cătră Poartă și al treilea protocolul în 12 articoli cu dispozițiunile principale.

După o paradă a grenadirilor în Petersburg imperatul tuturor Rușilor a împărțit oficerilor scirea despre încheierea tractatului și 'și a esprimat speranța, că în viitoriu vërsarea de sânge va înceta.

„Neue freie Presse“ publică o corespondență, ce i se trimite din Rusciuc, cu data de 31 Ianuarie, din care estragem următoarele:

O scurtă depeșă adresată de principele Dondukof-Korsakoff, din Sofia, guvernorului de aici, generalul Akimov, anunță că deschiderea adunării naționale bulgare va avé loc la 10/22 Februarie în Tirnova. Prin această depeșă, generalul Akimov este însărcinat a soma pe membrii adunării naționale care se vor mai fi aflând aici, ca la ziua ficsată să se presente la Tirnova. Din astă causă, prin cercurile bine informate de aici, se vorbesce foarte mult despre unirea Rumeliei orientale cu Bulgaria. Unii afirmă cu hotărîre, că adunarea națională nu va procede la alegerea principelui până ce nu se va dobândi mai întâiu unirea Rumeliei orientale cu Bulgaria și va fi recunoscută această unire de cătră puterile semnatare tractatului dela Berlin.

O telegramă dela Londra ne vestesce că coloana engleză fú nimicită prin Zulucaferi; a perdut 60 oficeri, 600 soldați, un transport mare de proviant și 2 tunuri.

Situațiunea în Bulgaria.

Cestiunea bulgară este încă foarte incurcată, și se pare, că timpul nu e aproape până când se va restabili liniscea la poalele Balcanilor. Agitațiunea cea mai viuă domnesce în Rumelia orientală. Totuși ne putem întreba dacă aceasta nu este o comedie tragică cu mai multe personaje: junii Bulgari din Filipopole cari strigă mult contra comisiunii europene de organizare, care manifestează în tot momentul în favoarea unirei lor cu frații lor de dincolo de munți, pot să nu fie în realitate decât aceleași persoane cari sânt puse să treacă și să retracească pe scenă spre a se arăta mai numeroase. Nu trebuie să uităm, în adevăr, că elementul bulgar nu e de cât o parte constitutivă a populațiunei rumeliotă, și că în orașul fundat de Filip al Macedoniei, în Tracia, grecii au și ei o parte bună.

Se pare însă că junii Bulgari nu voiesc se audă vorbindu-se despre aceasta; tot ceea ce va face comisiunea de organizațiune este condamnat mai dinainte; organul lor, Maritza, fundat după cum se scie, sub auspiciile principelui Dondukoff-Korsakoff, ține la limbajul cel mai violent, cel mai ațîțător ce se poate auzi; el protestează contra compunerii viitorului consiliu superior al provinciei, și se arată foarte superat că alături cu aleșii poporului rumeliot ar puté să șadă nisce reprezentanți numiți de guvernor. Într'o țară aflată în condițiunile ținuturilor Europei occidentale, ar fi poate lumea în drept să critice o asemenea combinațiune; dar în Rumelia, într'o provincie supusă unui regim escepțional, la un popor fără trecut, fără cohesiune, necunoscând institutiunile constituționale pe cari agitatorii sei n'au putut să le învețe de cât într'un mod teoretic prin universitățile moscovite, spre ce s'ar pretinde oare crearea unui regim copiat după modelul european?

Mai este însă și un alt motiv de supărare pe care Bulgarii din Thracia îl au contra comisiunii. Voim să vorbim despre facultatea acordată gu-

vernorului numit de Poartă de a reclama ocuparea provinciei de trupe otomane. Cei de prin comitetele bulgare și panslaviste uită negreșit, că acest lucru a fost hotărît în mod formal la Berlin, și că tractatul subsemnat în luna lui Iuliu trecut este statutul suprem al peninsulei balcanice. Trebuie se mai spunem încă că hipotesa despre ocupațiunea Rumeliei orientale de trupe europene, nu e la favoare pe lângă junii Bulgari. Nici noé nu ne prea place această combinațiune, dar credem că este bine să se observe tractatul dela Berlin. Fondul acestei agitațiuni, mai mult aparentă decât reală, este dorința de a vedé manținându-se miliția bulgară în Rumelia, care ar da în curând mâna celei din principat spre a face să renască marea Bulgaria a generalului Ignatieff. Dar tocmai pentru acest motiv trebuie să se apere într'un mod energetic decisiunile congresului, care s'a pronunțat înțelepțesce contra acestei amerințătoare și supărătoare intervențiuni a fostului ambasador rus la Constantinopole. De aci provine că se mai nasc și alte pretensiuni; de odată vedem, că Serbia reclamă Vidinul și Sofia, Sofia viitoarea capitală a Bulgariei, orașul de predilecțiune al principelui Dondukoff! Serbii și Bulgarii își fac concurență. Și ei ne pregătesc un spectacol foarte instructiv dacă se poate consuliatoriu.

În fine foarte a pune vërf confuziunei care domnesce în această nenorocită națiune bulgară, cestiunea alegerii principelui Bulgariei devine din đî în đî mai complicată.

Un rus nu le place; Un Român nu are decât puține șanse de succes; părerile sânt împărțite asupra unui Slav de sud; un Germán pare a puté se întrunească cele mai multe voturi, dar iacă că principele Battenberg anunță că nu voiesc se domnesca asupra Bulgariei redusă. Să fie acesta un chip de a se retrage din luptă? Se fie aceasta o încercare spre a face să se revisuiască tractatul dela Berlin? Nu o scim. Dar ceia ce constatăm cu părere de rău este, că incurcătura e atât de mare în Bulgaria încât au început se propue de candidatul la tronul principatului... pe d-l Gladstone! „La Répub. franç.“

Ciuma orientală.

„Monitorul“ din România publică decretul prin care se aprobă dispozițiunile prescise mai jos, ca măsuri preventive pentru apărarea țerei în contra infecțiunii ciumei orientale din Rusia:

1. Să se oprească de a se mai importa din Rusia și din Bulgaria următoarele obiecte și mărfuri.

a) Rufăria de corp și de așternut, ca articol de comerț.

b) Rufăria de corp și de așternut întrebuințată și nespălata.

c) Vestmintele întrebuințate, sdrențele și rămășițele din stoffe țesute de ori ce fel; petecele de hârtie.

d) Blănille mărfurile de blănărie, peile și pălăria de ori ce fel și sub ori ce formă.

e) Păsla, lâna nelucrată, spălată și nespălată, përul de bou, de cal, de porc, de cămilă, penile și tulgii.

f) Bășicele și mațele, proaspete sau uscate și mațele sërate.

g) Ierele, pescele uscat, afumat, sërât și preparat în unt de lemn și unt topit.

h) Șofranul și balsamul de Sarepta.

i) Probele (échantillons) de mărfuri.

2. În ceea ce privește corespondența postală, aceasta să se împartă în trei categorii și anume:

a) Scrisorile imprimate;

b) Epistolele cu valorile în hârtie;

c) Pachetele.

Scrisorile și imprimatele se vor împărți în pachete mici și se vor supune unei desinfectiuni sistematice.

Scrisorile cu valori în hârtie și pachele se vor deschide în fața directorului carantenei și, după ce se vor desinfecța, se vor sigila cu un sigil oficial și se vor înainta la destinațiune.

3. Monetele metalice se vor desinfecța prin imersiunea lor într-o soluțiune de acid sulfuric (1—10).

4. Ori-ce călător din Rusia și din Bulgaria va intra în România să aibă pe pasaportul sau o viză din partea autorității administrative sau polițienesci, în care viză să se menționeze localitatea sau localitățile în cari a stat călătorul în cele din urmă 20 de zile și că în aceea sau acele localități nu există pestă orientală. Această viză să fie certificată de un consul român.

5. Întrarea în România fie pe mare sau pe uscat, și trecerea prin România, să fie refuzată ori-cărei persoane care va fi părăsit mai puțin decât de 20 zile o localitate infectată sau băntuită de pestă.

6. Efectele călătorilor, precum: rufe, încălțăminte, blăni, vestimentele și obiectele, cari fac parte din bagagiul lor nu vor fi oprite de a se introduce în țară împreună cu călătorii, cu condițiunea însă ca toate obiectele mai sus menționate să fie supuse mai întâi unei desinfecțiuni apropiate.

7. Vagoanele de clasa I și II de pe calea ferată Ungheni-Iași și Prut-Galați precum și trăsurile îmbrăcate cu ori ce materie sau pele vor fi oprite de a intra în țară, neputându-se desinfecța cu eficacitate, și nu se va permite deocamdată decât de circulația cu vagoanele de clasa a III și cele de mărfuri, precum și cu trăsurile neimbrăcate.

Vagoanele de clasa III și cele de mărfuri, precum și trăsurile neimbrăcate și hamurile înainte de a continua cursul lor pe teritoriul României, se vor desinfecța la fruntării prin spălături cu apă ferbinte, cu aburi de apă sau cu o soluțiune de apă sau cu o soluțiune de acid carbonic.

8. Bastimentele cari sosesc din porturi ruse și bulgare, persoanele și mărfurile aflate pe bordul acelor bastimente, înainte de a fi admise la libera practică, vor fi supuse unei revisii sanitare, fără prejudiciul unor măsuri ulterioare, basate pe dispozițiile prevăzute în organizațiunea carantinelor.

9. În ceea ce privește pe călători, timpul aflării lor pe mare se consideră ca și pe un teren nebântuit.

Măsurile prevăzute la articolul precedent sub Nr. 4 și 6, relativ la paspoarte și la efectele voiajiorilor ce vor veni din Rusia și din Bulgaria, se vor pune în aplicare după opt zile dela notificarea lor la Petersburg; iară măsurile sub Nr. 1, 2, 3, 5, 7, 8 și 9 vor intra imediat în lucrare.

În lipsă de consuli români cari se certifice vizele sanitare ale autorităților ruse pentru România vor fi valabile vizele d-lor consuli germani și austro-ungari de prin localitățile respective.

Am reprodus și măsurile, ce guvernul românesc a luat împotriva primejdiei ciumei, cu care România mai curând încă decât monarchia noastră este amenințată. Am publicat decretul din „Monitorul oficial“, sciind bine, cât de mulți dintre noi Ardeleni și Ungureni având interese ce deosebire și comerciale în privirea țerei învecinate, avem lipsă de informațiune mai deaproape despre hotărârile guvernului român, spre a ne pute conforma la cas de trebuință.

S'a fost răspândit faima, că ciurma ar fi izbucnit chiar pe continentul european, și anume în apropiere de Salonic. Și mai pe urmă o telegramă din Berlin dto 10 Februarie aduce următoarea scire: „Deutscher Reichsanzeiger“ anunță: Guvernul grecesc a ordonat carantena de 21 zile pentru toate proveniențele turcesci și rusesci din marea neagră și asovică, deoarece raporturi consulare din Cavala la marea egeică confirmă, că acolo s'a ivit ciurma.

Însă o altă scire, ce se află în „Pol. Cor.“, dto Salonic 9 Februarie aduce următoarea îndreptare:

Din partea turcească se constată

în mod oficial, că boala ce s'a ivit în satul Samicova, recte Șicova, în districtul Xanthi, este tifus. Acolo de trei luni încoace din 700 locuitori au murit de tifus 250, 100 mai sunt încă bolnavi. Tot cam așa a raportat și consulul general austro-unguresc din Salonic.

Raportul cel mai nou dela vatra epidemiei dto Astrachan 9 Februarie este de următorul cuprins: În Vettianca și împregiur nu este nici un bolnav; în Silitren s'a bolnavit în 8 Februarie o fată.

Sfêrșim rubrica aceasta, precum am început-o — cu România. De cea mai mare importanță, precum se ține în unanimitate, este purtarea țerei românesce învecinate. Tot așa de unanim se recunoaște deosebitul zel și laudabila energie a statului de peste Carpați întru luarea și executarea măsurilor împotriva epidemiei. Astfel se scrie din București: „România, care doar mai mult este espusă primejdiei importărei ciumei rusesci, nu întârzie a închide la cas de lipsă granița în mod rigoros... România este aplecată a lua toate măsurile de precauțiune și camerele au și votat spre scopul acesta un credit preliminar de 500,000 franci...“

Varietăți.

* (Personalial). Escelenția Sa Metropolitul gr. cat. Vancea de Buteasa și Ilustritatea Sa Episcopul gr. cat. din Lugos, Victor Mihalyi de Apșa se află de present în Viena și vor fi în zilele aceste primiți de Majestatea Sa în audiență separată.

* (Mulțămită publică). Doamnei Constanța de Dunca-Schiau i se aduce mulțămită pentru ofertul de 1 fl. v. a. dăruit fondului „Reuniunii române de cântări în Sibiu.“

Sibiu, 11 Faur st. n. 1879.

Direcțiunea Reuniunii.

* (Bal). În 8/20 Februarie a. c. se va ține în sala Engliterei (Fabric) în Timișoara în favorul ambelor scoale române din Fabric un bal român. Începutul va fi la 8 oare seara; prețul de intrare pentru o persoană este 1 fl. și pentru familie 3 fl. v. a.

* (Concert). Societatea de lectură „Iulia“ a junimei române dela universitatea din Cluj va ține la 17 Februarie st. n. 1879 în sala Redutei Urbane un „Concert“ declamator musical împreunat cu salt și cu jocul istoric „Călușeriul“.

Începutul punct la 7½ oare sara. Prețul unui bilet de intrare 1 fl. 50 cr. de persoană; 3 fl. de familie de doi membri, iar pentru membrii ceealalți 1 fl. dela fiesce-care; un bilet de fereastră 1 fl. 50 cr.; iar unul de galeriă 1 fl. v. a.

Bilete se pot procura, pre lângă arătarea acestui invitatoriu, în 16 Februarie st. n. dela 10—12 oare a. m., și dela 3—4 oare d. m., în localul casei române (casa parochială română gr. cat.), iară sara la casă.

Contribuiri marimonioase în favoarea societății de lectură se primesc cu mulțămită și împreună cu ori-ce solviri preste prețul intrării se vor cuita pre cale diaristică.

Programa concertului, dinpreună cu ordinea salturilor, se va distribui în sara petrecerei.

* (Invențiune nouă). Jurnalul săptămânal „Natura“ aduce scirea, că mecanicul E. A. Cowper a inventat de curând o mașină telegrafică, prin carea se poate scrie ca cu peana și este într'u adevăr foarte practică.

* (Femeia neagră). Acesta e numele unei groaznice legende, de secole în districtele orientale ale Rusiei.

Câte odată, dic cântecele și povestile populare, o ființă misterioasă cu cap fatal, având ca furiile antice șerpi în loc de păr, vine din fundul Asiei. Ea e îmbrăcată cu sdrențe, care lasă să se vadă pelea, o pele neagră, dar de un negru sinistru cadaveric.

Vai de orașele și desatele în care calcă piciorul gol al femeiei negre! Pământul păstrează urma pașilor sei și toți de câți se apropie sunt vestejiți; ei mor în groaznice convulsii și cadavrul lor prezintă aceeași culoare ca și corpul călătoarei misterioase Femeia neagră, după legendele ruse este ciurma.

* (Testamentul unui flăcău bătrân). Găsim următoarele într'un diar german: În orașul Manchester a murit de curând un flăcău bătrân, lăsând după sine o avere foarte mare. Neavând rude de loc, toată lumea era curioasă să vadă ce va face acest bătrân original cu banii sei cei mulți. Dar care fû mirarea când se deschise testamentu! Iacă ce sta în tr'ensul: „Intreaga mea stare să fie împărțită de o potrivă între următoarele 31 doamne. (Acî urmează toate numele cu adresa lor precisă). Toate aceste 31 doamne mi au refuzat mâna lor, când le-an pețit, și prin aceasta m'au pus în poziție a duce până la moartea mea o viață din cele mai fericite și mai vesele. *Si non e vero e ben trovato.*

* (Diplomatul, țeranul și porcul). Bismarck face de multe ori primblări incognito.

Într'o di el întâlnește un țeran care era foarte năcăjit cu un porc care grohoea cumplit, cu toate că întrebuința toate mijloacele de a l' pute duce acasă.

Bismarck s'apropie de el tocmai când țeranul prinsesă porcul cu mâinile sale.

Amice, i' dîșă el, nu cunosci secretul de a conduce aceste dobitoace. Ce secret?

Vrei să țil spun?

Cum să nu vreau, dragul meu om. Leagă'l cu franghia de labă și l' lasă să fugă liniscit înaintea ta.

Asta n'are să l' impedece de a striga fêtul meu.

Dacă va mai striga leagă'l de picioare și l' lasă cu capul jos.

Țeranul ascultă, urmă sfatul și porcul tăc. Mirat de dibăcia necunoscutului i' dîșă:

„Se cunoaște că esci om de meșteșugul acesta!“

* (Fabulă). O vulpe întâlnește o dată un cocoș.

Ei să puseră la vorbă.

Câte farse scii tu? întrebă vulpea.

A! dîșă cocoșul sciu trei farse.

Numai!

Dar tu?

Eu sciu 73, răspunsă vulpea.

Ea să vedem ce poți face? dîșă cocoșul.

Încearcă-te și tu cu ale tale, replică vicleana.

Atunci cocoșul închide un ochiu și începe a cânta din toate puterile. Dar din nenorocire el închide ochiul care venea din partea vulpei așa, că aceasta l' și apucă de gât și fuge cu el în gură.

Proprietariul cocoșului care vădusă aceasta începă a striga la vulpe:

„Lasă cocoșul că i' al meu!“

Dar vulpei i' venia a suride.

Atunci cocoșul dîșă vulpei:

„Răspunde stăpânului că acum sînt al teu.“

Vulpea care din amor propriu amestecat cu vicleșug nu i' dispăcea a ride de oameni, urmă sfatul cocoșului și deschisă gura să răspundă. Cocoșul însă nu așteptă decât atâta, și sbură pe o casă. Vulpea păcălită l' privea cu furie. Dar cocoșul închisă un ochiu și cântă cum pută mai tare.

* (Un fenomen singular).

Un singular fenomen atrage în acest moment la cataractul Niagara o mulțime de turiști. Este un pod de gheață și de zăpadă ce se întinde în josul cataractului și nu măsoară mai puțin de 1 milă lungime și 30 picioare lățime. Pietonii pot traversa acel arc gigantic și a se duce astfel de pe țărâmul american pe cel canadian fără alt pericol decât acela, de a aluneca, dacă n'au cisme potcovite și bețe cu ascuțit la vîrf.

Acest fenomen este datorit imenselor cantități de gheață și zăpadă ce au fost transportate din lacul Eria în Niagara în urma ultimelor furtuni și cari s'au grămădit într'o iezătură pe care curântul n'a putut o rupe. Spre ași deschide o trecere, apele au rădicat stânci de gheață și munți de zăpadă lăsând de a se forma de asuprăle un pod mai solid ce nu se va surpa înainte de finea iernei.

„V. C.“

* (Inteligența elefantului). Un oficer din armata Bengalului posedă un elefant favorit, care era de o mare frumșeță și căruia puneă să i se dea în prezența sa în fie-care di o oară care cantitate de hrană. Acel oficer fiind silit a absentă mai multe zile, păzitorul însărcinat cu îngrijirea animalului lui scădu din ce în ce mai mult cantitatea de hrană ce i se dădea, așa încât elefantul slăbi în mod vizibil din di în di.

Când se întoarse oficerul, elefantul dădu semne ecstra-ordinare de bucurie, și sosind oară mîncării sale, păzitorul i' dădu, în prezența oficerului, cantitatea de hrană ce avé obiceiul a i da înainte de plecarea stăpânului seu. Elefantul făcu îndată două părți din ea, mîncă pe una și nu atinse pe cealaltă. Oficerul, ce cunoșcea sagacitatea elefantului favorit, și dădu imediat sama de fraudă ce fusese comisă în absentă i' și sili pe culpabil ași mărturisă greșala.

* (Dreptate muscălească). Cetim în „Vocea Covurluiului: „D. S. R. Petrov, fost funcționar în Basarabia, și acum în Galați, s'a dus zilele trecute la Reni, ca să și vîndă o proprietate ce are în acel oraș. Acolo îndată a început a fi urmărit de poliția rusă și, în ziua de 18 Ianuarie, a fost luat de un comisar rus și arestat la poliție ca instigator și spion spuindu-se că va fi trimis în Siberia. Îngrozit de aceasta, d. Petrov a căutat ași proba inocența, și între altele a declarat că este supus român.

La aceasta, comisariul s'a infuriat și mai rău, exprimându-se cu cuvinte insultătoare la adresa Românilor; apoi încheind forma sa de instrucțiune, telegrafic a cerut ordin dela autoritatea superioară pentru arestarea și trimiterea mai departe a d-lui Petrov. Până la sosirea ordinului, pe de o parte îi liberează, iar pe de alta îl pune sub priveghiarea polițienească până în momentul oportun; iar primăriei și direcțiunii drumului de fer s'au dat ordine a nu elibera biletul de drum și de tren.

Nenorocitul era pierdut, dacă un amic nu se espunea pentru el, ducându-se a i scoate un bilet de drum sub un nume străin, cum și biletul pentru tren, și astfel, ascundându-se travestit reuși la sunetul celui din urmă clopot a eși din locul unde era ascuns, și a se urca în tren, mulțămind lui D-șeu că a scăpat din ghiarele poliției de Reni.

Ast-fel d. Petrov n'a putut să și desfacă proprietățile din Basarabia, și nici nu va pute face aceasta, de oarece nu se mai poate întoarce în Basarabia, din teamă de a fi prins și trimis în fundul Siberiei, și d-sea se află într'o pozițiune critică, neavând alte mijloace de traiu decât vinderea proprietăților sale.

Purtarea poliției de Reni se califică de sine; nu mai avem nimic de

dis. Poate chiar că astfel de fapte se petrec fără scirea autorităților superioare rusești; totuși ele denotă starea de suferință în care se găsesc frații noștri din Basarabia, pe care fatalitatea i-a deslipit de noi. Dacă un călătoriu a suferit atâta, ce va fi de acei ce stau acolo?

Sciri ultime.

(După „S. d. T. B.“)

Berlin, 12 Februarie n. Cuvântul de tron, prin care s'a deschis camera germană, accentuează necesitatea pentru reînnoirea la principii, pe cari se bazează activitatea fructiferă a federațiunii vamale (Zollverein), amintesc într-o proiecte avizate convențiunea de comerț cu Austria, legea pentru puterea penală a camerei și și exprimă speranța despre grabnica suprimare a ciumei în Rusia.

Amintesc mai departe de delaturarea articolului cincii al păcii de la Praga, mulțumită relațiilor amicabile reciproce cu Austria și sfârșesc: a-propaga relațiile pacifice, întărite prin tractul de la Berlin, cu puterile străine față de Germania și între ele, va fi și în viitoriu ținta Germaniei întrunite.

Țăranul român.

Posiția lui în societate.

(Urmare).

Noi, cestia, care trăim prin târguri și orașe, mergând câte odată la țară, nu găsim în sat decât nise țărânoși bătărași, nise moșci, și numai foarte arareori scim să facem deosebire între țăran și țăran. În sat însă deosebirile se fac cu multă asprime și ele sunt temelia organizațiunii vieții rurale.

Întreaga populațiune se împarte pe sine însăși în patru straturi: sunt oameni de frunte, oameni de mână a doua, oameni de rând și oameni fără de căpătâiu.

Și noi nici închipuire nu ne putem face despre îndărătnicia, cu care țăranul ține la aseste deosebiri. Acela care se simte om de frunte, în toate împregiurările și dă pe față acest simțământ și nu se împretinesce decât cu oamenii, care sunt „de o samă“ cu dânsul. Așa în satele mai mici, sunt oameni, care nu au nici un prieten în satul lor.

Să nu credem apoi că această îndărătnicie isvorește numai dintr'un fel de fudulie țărânească: sunt obiceiurile și vederile mulțimei, care l' silesc pe fruntaș să fie „după cum e omul, după cum e neamul și după cum e starea.“ Țăranul de rând, acela care nu se supără când i dicem „moșci,“ e de părere, că fruntașul nu are voie de „a se da în petece cu ori ce moșci.“

Astfel fruntașul are anumite datorii și drepturi statornice după bu-nul simț firesc.

Înainte de toate el trebuie să știe, cum se cuvine să primească pe alți oameni la casa sa. Sunt oameni pe care trebuie să-i ducă la casa cea mare și să-i însoțească la plecare până la capul scării ori până la porțiță, și sunt iarăși alții, pe care i poate primi în curte, în privdor ori în casa cea mică, și pe care nu e dator să i însoțească până la prag și să i apere de câni. Sunt, în sfârșit oameni pe care îi poate primi ori și unde și pe care nu e dator a i apăra de câni.

De asemenea fruntașul trebuie să

știe, cui îi zice „vere“, cui „frate“, cui „nepoate“ și pe cine trebuie să l' „grăiască pe nume,“ cui dă mâna, pe cine „bate pe umăr“ și cu cine trebuie să vorbească fiind „căciula în cap.“

În stârșit, la nuntă, la cumetrie, în biserică, la ori și ce petrecere și ori și ce privilegiu, el trebuie să știe cui dă pasul, lângă cine șade, cui închină paharul, cu cine suguește, într'un cuvânt, cum se poartă și cum „împarte cinstea,“ căci asupra lui sunt îndreptați ochii tuturor și o mică abatere l' face să peardă numele de „om cu multă chibzuială.“

Un fruntaș are oameni la lucru. Să nu credem, că el și poate alege acești oameni după plac și întem- plare. Sunt în sat oameni, care mai bucuroși perd ziua decât să lucreze alături cu ori și cine. „Dacă lucrătorii sunt oameni din alt sat ori oameni fără de căpătâiu, gazda i scoate la lucru și nu e dator să rămie lângă dânsii. Sara, când ei se întorc dela lucru, gazda începe bucatele, dă rugăciunea de masă, dar nu e dator să stea la masă. Îndată însă ce sunt între lucrători mai mulți moșci de rând, fie fini, fie vecini, fruntașul e dator să stea toată ziua lângă dânsii, să și facă de lucru și să ție firul vorbeii, ori, cel puțin să le ceară ertare arătând, cum din întem- plare, alte trebi l' țin în altă parte. Sara, când oamenii se întorc dela lucru, gazda e apoi dator să stea la masă cu lucrătorii și să nu i părăsească până la plecare.

Nu are însă fruntașul voie de a lucra ori de a mânca alături cu moșcii, pentru că atunci lumea i dă, că „s'a moșcit.“ Iară dacă nu și face datoriile față cu moșcii, numai anevoiă mai găsesce lucrători, căci babele și nevestele i scot de „peștiș la mașă“ și moșciul ține la cinstea ce i se cuvine.

Astfel îl vedem pe fruntașul din sat dator a fi mereu treaz și cu băgare de samă la cele ce face și dă, căci la nimic Românul nu ține mai mult decât la aceea, ca să aibă trecere și trecerea nu o are la țărani decât omul, care știe să dea fie cărui om ceea ce i se cuvine, nici mai mult nici mai puțin. În această împărțire potrivită zace buna cuviință. Pentru aceea țăranul fruntaș e dator a nu da nimenui mai multă cinste decât ce i se cuvine.

În schimb pentru aceste datorii, fruntașul are o mulțime de drepturi. Înainte de toate el este „patronul“ finilor, al vecinilor, și al oamenilor fără de căpătâiu: totuși aceștia sunt datorii a-i veni după împregiurări la lucru, a-i face cinstea cuvenită la sârbători, și la alte privilegii, precum la nunte, la înmormântări și pomeni. La ori ce nevoie le dă după putință mână de ajutor și pentru aceea are o autoritate aproape nemărginită față cu dânsii; se poate amesteca în trebile lor, îi poate sfătuși și ocări, îi poate bate fără ca să i se cuvină cuiva dreptul de a se plânge de această bătaie.

Și autoritatea, pe care fruntașul o are față cu aceștia, se resfrânge asupra întregului sat și se moștenesc la fiul sau. Cu cât fruntașul e mai drept și mai de bună chibzuială față cu finii și cu vecinii săi, cu atât mai mare îi este trecerea în sat, și sunt foarte puține sate, în care să nu fie cel puțin un fruntaș cu autoritate deplină, un om, înaintea căruia tace satul întreg și care opresce pe oameni pe uliță, îi trage la răspundere, îi ocărește și chiar îi bate, în vreme ce satul stă de mărturie și dă: Așa-i trebuie! pentru ce nu e om cum se cade.

Și acest drept al fruntașului, ca și toate celelalte, e în același timp o datorie; satul cărăie pe fruntașii ce

nu știu se își dea pe față autoritatea și lipsesc a ține disciplina bătând pe cei buni de bătut.

Sunt patru lucruri, cari l' pun pe om în rândul fruntașilor: starea, neamul, vârstă și omul.

Când dă „omul“ țăranul înțelege toate calitățile personale la un loc și în deosebi purtările bune ori rele atât în casă, cât și în lume. Nu se întem- plă însă decât foarte arareori, ca vre-un om se câștige trecerea numai pentru calitățile sale personale, căci sârac și moșci sunt două cuvinte aproape sinonime. Între țărani sâraci numai „cârturarii“ au oare-care trecere. Dacă însă acest țăran sârac e mai în vârstă și cu deosebire, dacă e „om din oameni,“ adică fiu al unui om care avea trecere, atunci poate se câștige autoritate. Nici odată însă nu își va pute păstra această autoritate alături cu un sătean bogat, chiar mai tiner și cu mai puține calități bune decât dânsul; căci fruntașul înainte de toate trebuie se fie om cu dare de mână.

Autoritatea fruntașului este aproape cu desevirșire aceeași, pe care o are tatăl în familia sa: pentru aceea ea nu se mărginesc la sat, ci se întinde „cât merge vestea numelui bun.“ Fruntașul are autoritate față cu sătenii din satele învecinate, și nici odată nu se sfiesc a trage la răspundere pe ori-ce moșci, cădută în păcate și numai foarte arare-ori se întem- plă, se nu găsească ascultare și spriginire din partea oamenilor, fie chiar necunoscuți, față cu care își dă pe față autoritatea.

Aceasta e poziția fruntașului în societatea rurală.

Mai ales în satele mai mari totdeauna sunt mai mulți fruntași de aceeași seamă, care împart autoritatea între dânsii astfel, că unul are mai multă trecere în o anumită parte a satului și altul în altă. Fie-care înse are trecere în întregul sat și nici odată nu se curmă lupta între oamenii unora și ai altora, căci fie-care voiesc ca „omul său“ se aibă cea mai mare trecere, lucru, care atârnă mai puțin de acest om de cât de oamenii care merg cu dânsul. De-acî vine expresia „om între oameni,“ care va se dăcă om de neam bun, om cu rudenii multe și mai ales om, la care țin mulți oameni cum se cade. „Om între moșci“ se numesc acela, la care nu țin decât foarte puțini dintre oamenii de mână a doua și astfel totdeauna majoritatea acestora hotărăsc și al ge pe cel mai vrednic între toți.

Țăranul de mână a doua are și el trecerea lui într'un cerc mai restrîns și astfel sporesc puterea fruntașului cu care merge. Tocmai pentru aceea are însă și pretensiuni și numai anevoiie recunoască autoritatea altora. Acesta e țăranul dirz și încăpăținat, care ține mînt, dacă vre un fruntaș n'a știut se facă deosebire între dânsul și ori-și ce moșci, pismar, și ambițios, care stăruie mereu să și facă trecere, dar tot-odată și omul harnic și neobosit, pe care moșcii mereu îl cărăesc pentru slăbiciunea de a se pune alături cu fruntea satului.

„Numai „moșciul“ e acela, care nu are de cât o singură datorie: pe aceea a supunerii. El, care a croit legile satului și care judecă mereu faptele, vorbele și purtările altora, el pentru sine însuși n'a făcut nici o lege și pentru purtările sale nu era nici o judecată. A fi moșci va să dăcă a pute se faci ori se grăesci ori și ce, căci lumea dăce: „Ce să i faci? sâracul e moșci și nu se pricepe mai bine? Și cu aceasta desvînovățire se iartă ori și ce păcat. Dară pentru acest mare drept, moșciul are o mare datorie, pe care o

esprimă frasa: „Tacă-ți gura moșciule!“ Și moșciul tace, căci dacă nu tace, satul întreg se ridică în capul lui. Aceia, care recunosc autoritatea unui om, o susțin cu îndărătnicie și nu sufer ca alții se o pună la îndoială. Pentru omul său moșci își dă cămașa de pe trup și sângele din inimă, și în această abnegațiune zace puterea organizațiunii rurale.

(Va urma.)

Bursa de Viena

din 12 Februarie n. 1879.

Metalicele 5%	62 15
Împrumutul naț. 5% (argint)	63 20
Împrumutul de stat din 1860	114 80
Acțiuni de bancă	790 —
Acțiuni de credit	221 25
London	116 75
Argint	400
Galbin	5 54
Napoleon d'aur (poli)	9 32
Valuta nouă imperială germană	57 55

Estras din foaia oficială „Budapesti Közlöny.“

Licitatiuni: în 18 Febr. imobil. lui Ioan Pavel în Măceu (jud. cer. Hațag); în 24 Aprilie și 24 Maiu imob. rămasului după Ioan Roșca în Cluj (trib.); în 1 Aprilie și 1 Maiu imob. lui Sandu Muntean în Chișfalău (trib. Alba-Iulia); în 20 Martie imobil. rămasului după Stefan Miske în Mecicașul unguresc (tribun. Alba-Iulia); în 4 Martie și 4 Aprilie imob. lui Andrei Fazakas și soți în H. Lapos; în 25 Febr. imobil. lui Onuț Stoian și soți în Dragavimla (jud. cerc. Șomeș mare); în 24 Febr. imob. soției lui Albert Bors în Mănăștur (jud. cerc. Hunedoara); în 26 Martie și 26 Aprilie imobil. lui George și Maria Theil în Apoldul săsesc; în 18 Febr. imob. lui George și Sofia Lienert în Roșia; în 21 Febr. imobil. rămasului după Iosif Thot în Sibiu (trib.); în 5 Martie și 5 Aprilie imob. Mariei lui Dumitru Iseru în Ciopea (jud. cerc. Hațag); în 19 Martie și 19 Aprilie imob. lui Ioan Gazda în Alba-Iulia (trib.); în 25 Martie și 25 Aprilie imob. lui Pavel Hiesch în Șura mare (tribunal Sibiu); în 26 Febr. și 28 Martie imob. lui Petru Tontch în Băgaci (trib. Ibașfalău); în 7 Martie și 7 Aprilie imobil. lui Mitru Antal și soți în Fildu de mijloc (jud. cerc. Hunedoara); în 24 Febr. imob. lui Iacob Raveca și soți în Bungard; în 19 Febr. imob. lui George Curtea și soți în Chirpăr (trib. Sibiu).

CONCURS.

Pentru ocuparea postului învățătoresc din comuna Bolvașnița, cercul Caransebeș se escrie concurs până în 26 Faur a. c.

Emolumentele sunt:

- în bani gata 64 fl. 40 cr. v. a.
- 12 meți cucuruz în boambe
- 6 orgii de lemne și
- cuartir liber cu grădină de legume.

Competenții au a și îndrepta recursurile lor legalmente până la timpul numit, directe înclutului inspectorat districtual de scoale în Luș.

Bolvașnița în 5 Faur 1879.

Mihai Turnea m/p.,

2-3

primar.

De vândut sînt

peste

2000 grinzi de plute

din pădurea bisericeii române gr. or. din comuna **Toplița** (Oláh-Toplicza) comitatul Murăș-Turda, cari în parte mare sînt aduse lângă Murăș.

Doritorii de a cumpăra aceste grinzi de plute în parte seau toate sînt poștiți a se adresa la d-nul administrator protopresbiterial gr. orient, **Ioan Popescu** în **Deda**, lângă Sas-Reghin unde se pot vedé totodată și condițiunile de vîndare.

3-3